

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виноситься в Австрії:

на цілий рік 24 K
на пів року 12 K
на чверть року 6 K
на місяць 2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 8 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Вирви ми очи і душу ми вирви: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска“. — З Русланових повільнів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділі і руских свят о 5 го-
ди по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського ул. Я
гайлоньська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від цента. — Оповідні
звичайні приймають ся по ціні
30 с. від стрічки, а в „Надпо-
лімі“ 40 сот. Подяки і приві-
тань доносеня по 30 сот. від стрічки.

Голос з краю.

Ціна праці і велич заслуг видивані аж
при помочи зіставлювання їх з видуманими
хибами і з мнимим браком якихнебудь для
загалу чи для одиниць корисних вислідків
роботи суперника, мусять бути дуже сумнівні
як що до своєї стійкості, так і що до своєї
дійсної вартості. Такого способу звеличування
себе перед світом, та того рода оборони
своїх загрожених інтересів і безпеки свого
стану посідання можуть підіймати ся лише
людь, що звикли уважати себе найлучшими,
а всіх інших, себ-то загал менше вартують
масою одиниць, а коли не годні звернути у-
ваги на себе ділами (бо їх нема), так стають
кричати і гудіти мов та порожня бочка. По-
правді така пуста балаканка і самохвальба
не ділає на людей, що уміють річ критично
розібрати та розрізнити зерно від половини,
а лише товпа, ведена своїми проводирами на
мотузку, осолоджує собі справно подаваними
й обіцницями гірку борбу о хліб насущний.
І тих, що повинні домагати ся якихсь діл яко
вислідків рекламованої голосно роботи, ого-
ломшено криками і лайками, погрозами в
оден бік, а обіцюваними виглядами на здо-
бутки в другий бік, що вже власними силами
не годні отрясти ся з того півсонного стану
і йдуть на ослі над беріг безодні.

Та інакше і не могло оно стати ся. Дав-
но се мож було предвидіти. Бо і яким запла-
та ждала тих всіх, що обіцювали робити,
та і навіть сьвято присягали своїм виборцям
більше зробити, як коли небудь який парла-
мент чи сойм міг зробити, колиб они нині не
дали навіть повору, що роблять?

Заповідані пільги військові відчувують
нині батьки і сини гірко в продовженім часі
служби військової. Обіцюваних реформ подат-
кових вижидують селяни дальше терпеливо в

голоді. О засновуванню нових шкіл середних
для українських дітей ані чутки. Сіль і сіри-
ки, які мали роздавати даром, дорожнуть.
Помочи, одним словом, для народу ні звідки,
бо панове посла при вишній політиці дер-
жавній забули про ті дрібниці, що доскулю-
ють їх „меншому братови“, а коли мають
хвилюк зайвого часу, то вертають домів спо-
чати на лаврах, або йдуть у чужину на віддих,
та балакають і розписують ся про свої великі,
на жаль недовіршені, та мабуть ніколи недо-
вершніми — при такій їх політиці — діла і
пільги для народу.

О що їм властиво ходять, тим панам
рекламованим в „Ділі“ і „Свободі“? Чи дій-
сно о добро свого народу, о котрім так часто
і так палко говорять? До нині жадними діла-
ми сего не доказали. А всякі признаки гово-
рять, що їх безцільна борба зводиться ся кош-
том кривавиці обаламученого
народу, кажу, народу, а не о-
диниць его, але як раз в ко-
ристь одиниць, котрі загарили при-
влей кандидованя на заступників народу, та
так собі сей уряд сподобали, що кидать
безпощадно на всіх інших політичну анатему
та грозять їм немилосердно приміненем воєн-
них середників, колиб важили ся рівно з ни-
ми посягнути також за мандатом. Та щоби
тим певніше кожній чесно і щиро з
народом думаючи одиниці (хтоб нею і
не був з кожної иншої, а не національно-
демократичної партії) охоту всяку до народ-
ної роботи відібрати, плюгавлять і безчестять
всіх і вся, що не пишуть ся на їх високо-
парну програму. Найновіше оруже
се вигадка, будьто би п. Ол. Барвінський і
его однодумці з колишнього парламенту і
сойму виходили чи вийшли послами при по-
мочи насильств і неначеб то за їх справу
пролила ся в році 1897. кров тих, що ого-
ломшені одурючими бесіда-

ми безсовісних агітаторів пі-
шли в своїй штучно виклика-
ній завзятости за далеко, та
хотіли ужити супроти законних середників і
виборчого порядку сили п'ястука. Та хіба па-
нове парламентаристи від „Діла“ не раз по-
кликують ся, де того треба, на смиренну, ове-
чу лагідність нашого народу, отже звідкиж то
набрали ті лагідні одиниці тільки відваги,
щоб аж провокувати власть і приневолити її
ужити остаточних середників? Нехай не отям-
лять ся та пригадають собі, хто вороховив і
вороховить нарід, та повів его на багнеті!

Не буду вдаватись в оцінку тихої і щир-
ої парламентарної праці колишніх заступни-
ків народу, бо діла самі за них говорять до-
сить або в округах, які они заступали, або
і в цілій східній часті краю, а безсторонній
історик (яким колись може Бог і наш нарід
обдарує) буде знав розпізнати правду і діла
від облуди і пустої балаканки. А ті панове,
що так вічно стають в обороні народу і за-
кидають п. Ол. Барвінському і другим, нині
над гробом стоячим людям, будьто би для
їх справи особистої проливалася кров одиниць,
нехай глянуть в округ себе і скажуть, кому
завдяки нині тисячі народу кидає рідну зем-
лю або пухне з голоду, наколи они самі —
заступники сего народу — тішать ся кон-
цесіями, беруть дурно платі за катедри універ-
ситетські і крісла посольські, грають на біржі,
скуповують ґрунти, та пускають гроші-крива-
вицю по великопанських каварнях і театрах,
та хвалять собі нишком овечу вдачу нашого
народу.

Отже спитаю, хто винен, що нарід, яко-
му обіцювали нинішні послы рай, гине без
праці в струях власної крові?

Тихий співробітник.

Учительські справи.

І.
Обіцянка.

Коли в 1911. р. „Учитель з села“ дока-
зав в „Руслані“ негідне обдурювання народного
учительства з сторони „Нар. Ком.“ та дока-
зав фактами (в статі п. з. „Чи хочете до-
казів?“) — що „нац. демократична“ пар-
тия єсть найзавзятішим ворогом учитель-
ства, тоді то „Діло“ „великодушно“ і „полі-
тично“ писало:

„Визнаємо народне учительство, щоби
заздалегідь постарало ся о своїх кандидатів
до сойму, щоби при „найближших“ виборах
можна було поставити і вибрати народного
учителя послом!“ — Так писало „велико-
душно“ „Діло“ тоді, коли „Учитель з села“
припер до муру цілий „Нар. Ком.“ і „нац.-
дем.“ партію. І гадав би дехто, що „Нар.
Ком.“ додержав свого прилюдного слова? Де
там! В „обіцянку“ „Нар. Ком.“ увірли може
декотрі „тумани і ідиоти“ (так нар. учи-
тельство називав п. др. Волод. Бачинський,
що тепер кандидує на посла в Підгаєччині!)
учителі, але не всі, бо ся обіцянка показала
ся дійсно лише обіцяною, та буде й на далі
обіцяною!.. От „мадру obiesuje a „туман-
идиота“ się raduje!“

Прійшли доповнюючі вибори до сойму
в Турчанщині, Яворівщині і Каменеч-
чині, усюда „Нар. Ком.“ „додержав“ свого
слова і поставив кандидатом... судив! Ба, що
більше навіть! Народне учительство Турчан-
щини, котре літами вислугує ся „Нар. Комі-
тетови“ забажало вкінці й собі за свою пра-
цю кандидата-учителя, та „відважило ся“
ставити на посла п. Середу, шкільного окруж-
ного інспектора в Турці.

Хотів п. Середа єсть інспектором, але се
ще нічого, бо п. Середа не давно ще був та-

Мішанка зі свого і з чужого поля.

Назбирав Семко Виборець,

(Велика вистава, спів між артистами, аранжер
в клопоті. — Шукайте правди! — Некультурна
культура. — Крикливість а хоробрість. — Хо-
робрі Чорногорці і хитрий Микита. — Монте-
карль і Монте-не-ро. — Де красне? — Микито
— чи ти то? — 10 рублів на голову. — Наго-
рода за терпеливість. — Не все там, де двоє
бе ся, третій користає. — Надавичайна жер-
тва. — Новітня чабарашка. — „Niechopowale
ale zdrowo“. — Конкурс на переклад. — Пре-
мія над преміями. — Самостійний кримінал.
— Політичний „Спис потраф“. — Історія зо-
лотого пера. — Церо і кальоші. — „Nie pozw-
lam!“ — Операція хоророго чоловіка. — Vivat
segeni! — „Kasap-Polak dwa bratanki“. —
Розум. — Розмова дурів. — Тепер, прошу, по-
важно! — 6 це добрі люди на світі).

(Дальше).

Та хіба оно варто бути хоробрим? От
приміром Чорногорці. Кілько ті бідологи на-
морочили ся з тою проклятою „Скутарою“
(альбанською), кілько трупів під Тарабошем
лишили, а втірабавити ся туди не зуміли.

Таж в цілій Чорногорі нема винї одної
хати, де не справляли би поминки по вбитім
на війні і нема родини, котра не мала би
свого героя — каліки, а що їм з того прий-
шло? І дальше мусять сидіти, як пуліки між
своїми скалами і дальше мусять двигати на
плечах землю, щоби добути трохи якого вів-
са та бульби і щоби з голоду не вмерти.

Не так робив Микита. Виліз на високу
гору, казав своїм юнакам ватагнути туди за
чужі гроші куплену гармату, перехрестив і,
бувайте-здорові! Мені ніколи, мушу грати на

біржі. Ви тутки гризете ся, як скажені собаки,
а я буду робити гроші. Але звісно, що з їдою
росте також апетит. Апетит на гроші — се
також звісна поява. Як є кілька мільонів —
чому не могло би бути кільканайцять? „Тре-
ба пострашити Європу, що забере Скутару“.
І зібрав Микита своїх ґаздів, і каже до них:
„Або добути, або дома не бути! Або возьме-
мо Скутару, або нас чорти возьмуть!“ А ґа-
зди до него: „Таже так. Ми без Скутари не
можемо обійти ся“. І рішов Микита до Ску-
тарі, а Європа до него: „Микито, чи ти то?“
А він до Європи: „Не я то, мій тато — (той
в Петербурзі, що дає гроші).“

А Європа до него: „Виліз, Микитко, ви-
ліз, не жартуй синцю, бо ми часу на твої
жарті не маємо, дістанеш від нас на тю-
тун.“

А Микита до Європи: „Не вилізу, і що
мені зробіть? Кораблями по моїх скалах не
поїдете. Мені за кождий день в тій Скутарі
біржа двести платити. І то високі. Недурний“.

— Микито, — каже Європа — не жар-
туй, бо то небезпечно.

— Ова, — відповідає Микита. — Я ку-
пив цілу діжку бензину, син вміє поганяти
автомобілем — нічого не бою ся. Я вже і
так з тих чорних гір нічого не видушу. Они
такі ліси, як моя голова. Або то мені зле
було би в Парижі, Женеві, чи в яким Мон-
текарль? Мій сусід, Петро, каже, що там ду-
же добре „богато ліпше, як у Бога в раю“.

Видить Європа, що Микита не вдово-
лить ся обіцяною на тютун і що хіба сво-
го тата послухає. Поговорила з татунем (тим
в Пітері, що гроші дає) а татунь тоді: „А

вилізеши ти синку, такий синку з тої поганої
діри! Щоби я тобі того другий раз не потре-
бував казати!“ Почухрав ся Микита в голо-
ву, зібрав своїх ґаздів і каже: „Нема що!
Рада би душа до раю, так чорти не пуска-
ють. Мусимо забирати ся зі Скутари“.

А ґазди, поклявали тільки головами тай
кажуть: „Га, як мусимо, то мусимо. Виходім
в Божий час!“ І виїшли, лишаючи доколя
того нещасливого міста тисячі своїх трупів і
забираючи з собою безліч калік і тяжко ра-
нених. По дорозі важко вітхали, співаючи
старі юнацькі пісні, в котрих величало ся бо-
ротьбу з невірними за віру і за вітчизну, за
тії неродючі скелі, в котрих хіба скальним
вірлям, а не людям могло би бути добре.

А Микита рахував гроші.

— Микито, чи ти то?

Не я то, мій тато.

..Той в Петербурзі.

* * *

Щоби осолодити тую гірку юшку, яку
північний брат наварив бідним Чорногорцям,
предложило міністерство справ зовнішніх
державній думі проект закона, затверджую-
чого видаток 2,150.000 рублів на поміч насе-
леню чорногорському. А що того населеня є
коло 200.000 людей, так на голову припадає
по яких 10 рублів. Для таких нуждарів, як
Чорногорці, се не щобудь і тії гроші могли
би справді не одну слезу біди і горя осуши-
ти, коли би не переходили з рук чиновників
через пальці Микити. А так.. всі давали на
тую Чорногору і дають, а она як була бідна
так і є.

— Микито, чи ти то? — і т. д.

* * *

Криваві жнива кінчать ся. Надходить
час обрахунку. Жали й косили спільно на
великим балканським лаві. Розрахунок не
легкий. Може і до білки між жінцями прий-
де — як не нині, то завтра. Але на всякий
спосіб заробили багато. На тім чужім лаві
придбали половину того, що самі мають.

Балканські держави побільшать ся май-
же о половину своєї дотеперішньої території.
Се наглий і несподіваний розріст. Чи дадуть
тому раду? Побачимо.

І Румунія, хоть не працювала, в порож-
ними руками не вийде. Здобуде землі, на
котрі здавна так лакомо гляділа, а здосуде
їх даром, без капіт пролитої крові — цілком
за дармо. Се здобуток дипломатичний, на-
города за терпеливість.

Тільки Австрія виходить без нічого, бо
прецінь маленького островця Ада-кале не
можна брати в рахунок. Для Чорногорці і той
кляпоть землі міг би мати значіне, там кож-
дий морґ ґрунту щось варта, але для такої
поважної держави, як наша, се так, як у ве-
ликого господаря клатик околу, на котрім
порнають ся кури.

А прецінь та війна коштувала Австрію
кількасот мільонів, більше як Сербію, і Гре-
цію, а про Чорногору нема що й гово-
рити!

Та чи тільки ті мільони втратила наша
держжава?

А фінансове пересилење. а грошевий за-

ким самим учителем як і кожний, отже не забув ще того „доброго“ учительського. І як раз се, що п. Середа ще добре пам'ятає учительську нужду і був би належно боронив інтереси свого стану в соїмі, не дїждав ся потвердження „Нар. Ком.“. Хтож виступив проти учительської кандидатури в Турчанщині? Чи може народ? Ні, не народ, а сьвященство з під стагу і диктату „Нар. Ком.“. Се ясно признало „Діло“ в однім числі з марця 1913. Виступили проти учительства ті, котрі як раз повинні єго попірати яко найближших своїх сусідів.

Те саме „Діло“ писало тоді, що в Бузачині і Каменеччині народне учительство веде перед в горожанській роботі, во мимого сего „Нар. Ком.“ не поставив учителя на кандидата, лише свого — адвоката зі Львова! — Або в Яворіщині? Нігде так гарних виглядів на вибір до соїму народний учитель не має, як саме в Яворіщині — за свою горожанську, повну посвяти працю — тай має яворівське учительство між собою тов. Власійчука, але мимого сего — не дочекало ся учительство сего „щастя“, щоби „Нар. Ком.“ „позволив“ ставити учителем свого кандидата! Деж єсть се „приречене“ „Нар. Ком.“ в „Ділі“ з 1911. р? Де ваша правда, де ваше слово, панове з „Нар. Ком.“? — Але се були тоді лише доновняччі вибори. Тепер одначе маємо вже загальні вибори соїмові, ну тай знов нема між сотками найріжнородніших „патриотів-діячів“ ані одного народного учителя. А чим сьуть теперішні вибори соїмові для народного учительства, се хіба кожний знає, бож в теперішній каденції соїмовій важить ся наша доля учительська, наше житє-бутє. Будуть отже господарити в нашій учительській хаті усякі наші „приятелі“ без нас! Будуть нас „заступати“ так, що се „заступство“ нам народним учителям — боком вилізе!

А ми що на се? Ми — нічо! — бо ми „тумани і ідиоти“ — бо ми — народні учителі, а не адвокати! Ми дозволяємо на все, на наругу з себе, на „обіцянки“ для себе, тай за ті „обіцянки“ клавіємо ся ланам „патриотам“, славимо „Нар. Ком.“, бємо чолом перед „діячами“, тай тішимо ся, радіємо, що в тіснійшій „Нар. Ком.“ сидить собі „великий організатор“ нар. учительства п. Маріяня Якимовський, учитель виділовий зі Станіславова, тай „дує ся“ з тої „величч“, що „пани“ з „Нар. Ком.“ дмухають му під ніс обіцянками, а він ті обіцянки приносить нам, та каже нам бути ситими!!!

Але бо ми дозволяємо й на більше! Як далеко легковажить собі „Нар. Ком.“ учительство, видно з сего, що — прилюдного провокатора народного учительства д-ра Володими-

ра Бачинського, котрий в каварни прилюдно обидив ціле нар. учительство, називаючи єго „тумани і ідиоти“ — ставляє своїм кандидатом на посла в Підгаєччині і ще має лице звертатись до тих „туманів і ідиотів“ — нар. учителів, щоби они свого ворога і провокатора попірали при виборі і ломили собі за ним карки за те лише, бо сей панок єсть кандидатом „Нар. Ком.“!..

Як там поступлять товариші-учителі в Підгаєччині, годі вгадати наперед, одначе були би дійсно „туманами і ідиотами“, наколиб дозволили своему провокаторови вийти послом у соїм. Можна прецїнь з гори знати, як пан адвокат „боронив би“ учительство в соїмі, будучи вже послом, коли тепер — не будучи ще нічим — вже нар. учительство називає „туманами і ідиотами“.

„Нар. Ком.“ прочитавши ці стрічки учительського невдоволення, буде ляти крокодилячі сльози, що ось то „в так важку для народа хвилю підносять ся між учительством „неоправдані жалі“, та що тим способом „вводиться кривина“ і т. д. — а далі „Нар. Ком.“ сипне „аргументом“, що нар. учительство не мало „гідних“ кандидатів!

На се треба сказати, що домаганє посольських мандатів для нар. учительства не єсть кривинею, а найсправедливішим і найраціональнішим домаганєм, бо послом народним найскорше може бути народний учитель, бо народний учитель знає найлучше нужду і потреби народні — нар. учитель єсть все з народом і між народом.

Нар. учительство має своїх гідних кандидатів на послів, а іменно: в Жидачівщині видигнуло яко свого кандидата вельми поважаного чоловіка Білинського, члена Ради повітової і шк. окружної, і матеріально незалежного. Щож робить Нар. Комітет? Висилає відпоручника свого, щоби стероризував п. Білинського і на єго місце ставить Льва Левицького, посла держ. ради.

Се яскравий доказ, як маловажає собі Нар.-дем. партія народне учительство і загарбує мандати лиш у свої руки.

Супроти того нар. учительство буде так довго домагати ся і прилюдно виказувати негідне поступованє „Нар. Ком.“ з ним, доки „Нар. Ком.“ не затвердить бодай тих учительських кандидатів у соїм і парламент, котрі мають всякі вигляди та не постараеть ся о їх вибір.

Не гідне і не культурне передставлюванє нар. учительства перед некритичним народом — яко „дерунів“ і „хрунів“ — буде народне учительство гідно відіпрати і пояснювати народови, в якій цілі „нац. демократи“

се роблять. Про се одначе заговору иншим разом, наколи Хв. Редакція „Руслана“ не відмовить мені місця на стовбцях своєї часописи.

Учитель.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Передвиборчий рух.

Пастирський лист — а русофільське духовенство.

З різних сторін краю дають ся чути нарікання на русофільське духовенство за те, що оно послухало не своєї церковної власти, але православної „Прикарпатської Русі“ і сковавши пастирське послання не оголошує єго вірним.

Такий поступок русофільських політиків в духовних рясах грозить суспензією, бо се явний непослух і зломанє канонічної присяги.

Нові русофільські кандидатури.

Дудикевичівська „Русская Рада“ поставила такі дальші кандидатури: на Золочів селянина К. Захарчука, на Коломию б. посла М. Заяччука, на Тернопіль селян. В. Ігнатевича, на Рудки селян. П. Подобу, на Станіславів селян. Н. Кедика, на Львів канд. адвокат. В. Яворовського, на Бережани селян. М. Мидляка (місто Кульматичного, який зріє ся кандидатури).

Народно-демократичні кандидатури.

„Народний Комітет“ затвердив кандидатуру п. А. Старуха на Ліско.

З державної ради.

Вчера вела ся в палаті послів дальше загальна розправа над фінансовим пляном. Звітник меншости п. Будзиновський заявив ся роти іunctim реформи домово-класового податку з реформою домово-чиншового податку. Дальше заявив в імени українського клубу, що він не допустить до полагоди фінансового пляну перед ухваленєм виборчої реформи до галицького соїму, тому старання сторонників більшости о липневу сесію не дійдуть до цілі.

П. Штайнвендер заявив в полеміці з Русинами, що Русини звертають ся під невластивою адресою, коли хотять розбити парламент обструкцією з причини виборчої реформи. Вкінці висказав ся, що держава потрафить видобути гроші на свої потреби і без парламенту. Сі слова викликали серед послів велике обуренє, як наскрізь неконституційні і реакційні.

Відтак ухвалено перейти до подрібної розправи і наради перервано, почім палата приступила до розправи над бюджетом з провізориєю. Промовляв звітник п. Штайнвендер, по нїм забирали голос по черзі звітники меншости пп.: Панц, Гостінчар, Томшкі, Фрідман і Вацек. Підчас промови п. Томшіка кинено з першої галерії на салью картки з домаганєм ухваленя закона про суспільне обезпеченє.

По звітникови меншости промовляв Діаманд. Бесідник зазначив, що Австрія може єствувати лише як свободний союз демократичних народів.

Відтак обговорював останну кравазу подію в мужеській учительській семінарії у Львові, а вкінці спорив з п. Абрагамовичем і заявив, що єго сторонництво буде голосувати проти бюджетової провізорії.

На сїм наради перервано.

Пп. Герцмански, Галер, Олєсницький і Ангєрман внесли внесок о зниженє ціни соли для худоби. Серед внесків находить ся запит п. Слівінського в справі дальшого становища Австрії до турецької держави на торговельно-політичнім поли і попірання наших торговельних інтересів в сїй державі.

П. Фінк звернув увагу на вісти часописий, після яких предсідник палати приобіцяв Русинам, що на найближшій конвенті сесіорів предложить з президії, щоби відступити від наміру відбутя липневої сесії. Бесідник питав ся, чи сї вісти є правдиві.

Предс. Сильвестер відповів, що на нараді з предсідником українського клубу, д-ром К. Левицьким, не розходило ся о липневу сесію, але о се, щоби п. Будзиновський як референт меншости прийшов до голосу в п'ятницю а не в четвер. На питанє п. Фінка мусить отже відповісти перечучо.

П. Бузек хотїв запитати ся в сїй самій справі, приняв отже заяву предсідника з вдоволенєм до відома. Не лишило ся єму нічо иншого як напатнувати подібні махінації печати.

П. К. Левицький ствердив, що на конференції з предсідником не було бесіди про липневу сесію. Ся справа належить до компетенції конвента сеніорів.

Дальше засіданє відбуде ся у вторник о 10. год. рано.

З Балканського півострова.

Зїзд чотирох предсідників міністрів балканських держав займати ся буде головню справою переведеня розоруженя. Правительства в Софії і Білгороді мають вручити Росії меморіяли, в яких будуть сформуловані їх домаганя що до забраних областей. Вирок царя в сїй справі не наступить так скоро.

Великодержави повідомили Туреччину і балканські держави, що належало би заряджати частинне розоруженє. Мирові сербські відпоручники, які повернули до Білгорода, стверджують, що непорозуміння між союзниками викликали в Лондоні дуже лихе вражінє.

Як зачувати, цар обійме рішенє не лише в справах, що відносять ся до сербско-болгарського договору, але і ві всіх спірних справах, які відносять ся до здобутих на Туреччині областей.

Представники великодержав о год. 11. рано заявили предс. Пасичови, що їх правительства по взаїмнім порозумінню бажать собі, щоби сербско-болгарський спір був полагоджений на мирній дорозі і тому обі держави нехай розоружують свою армію. Пасич відповів, що королівське сербське правительство оживленє мировими змаганями предложило вже в ноті болгарському правительству розоруженє сил до одної четвєртини, що буде супроти Союзу і Європи доказом мирових намірів обох держав. Представники великодержав прийняли сю заяву до відома.

Відомість про сербський внесок що до розоруженя прийнято в Софії прихильно. Як заявляють з міродатних кругів, Болгарія хоче також виявити свої мирові наміри і тому порішила ся прийняти сербський внесок, коли Сербія згодить ся на обнятє цілої спірної області під спільне військове тимчасове панованє аж до часу виданя вироку царем.

Австро-російські переговори.

Зачувати, що в найближшій часі розпочнуть ся переговори між Віднем а Петербургом. В сих переговорах буде ходити о пізнанє бажань Австро-Угорщини що до розділу здобутих областей між балканських союзників, отже о остаточне управильненє відносин сил на Балкані. Аж по тих переговорах цар вискаже свій суд.

В обороні правди і чести.

Відповіді радн. Двора Ол. Барвіньського, д-ра Студинського і д-ра Ос. Маковєя на напасти „Діла“ п. з. „Наші христ. суспільники“ (рекламовані знов „Ділом“). Стор. 99. 16-ки. Ціна 50 сот. Набути можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. Сею брошурою повинен покористувати ся кожний, хто дeneбудь стріне ся з клеветниками на христ. суспільників. Нехай вкаже на се, що „Діло“ сєї відповіді не спростувало, а мовчки сховало!

Поручаємо всім сатиричну поему ілюстровану д-ра Маковєя

„РЕВУН“

(гл. оповістки на 4-ій стор.).

стій, а руїна множенства всіляких підприємств, а тисячі, тисячі родин робітників, що остали ся в дрібними дітьми без зарібку, без кусника хліба!

Гей, дорого заплатили ми за балканську забаву, за тую пряминість, що Петро і Микита давали Туркам реванж за Косово! Страх єго дорого! Не все там, де двоє бєть ся, третій користає. Видно, що й пословиці брешуть, не тільки посли.

* * *

Наш нарід, як один з австрійських народів потерпів також багато. Кілько то сліз поплило за тими резервістами, що їхали „на войну“. Кілько то роботи лишило ся по них незробленої, кілько то податку прийдеть ся платити за тую войну, котрої ми навіть не провадили!

Але не плачте, люди, не вдавайте ся тугу.

Від чогож батьки народу? Они і ночи не досплять і хліба не доїдять, а все про вас міркують, все собі думають, як би той нещасливий нарід поратувати, як би єго нужду зменшити.

І дивить ся ви. Посол, котрому тільки сиди в мармурових палатах віденьського парламенту, єго милість сам Михайло І. з любови до вас, галицькі хлопці, стає простим еміграційним агентом, торговцем живого товару. Яке пониженє, яка жертва, яке безмежне самовідреченє? Що — ні? А чому? Бо він бачить, що ту у вас чекають великі тягарі, що ту дожидають вас всілякі виборчі тарапати, що ту „невмінємий Ваць“ може від вас зажадати нового податку крови — і він, батько народу, єго милість Михайло І. завчасу пере-

возить вас за море, в таке безпечне місце, що навіть галицький екзекутор не зумів би вас там відшукати. І то уважайте, за тих марних кілька корон від штуки, що капнуть до єго козацької кишені. Щож то є для него, для него, що привик вигідно похажати по мармурових підлогах грецької сьвятині і задармо, цілком за бездармо, брати по двайцять корон за днину.

Уважайте, яку жертву зробив він для вас, дурні галицькі хлопці і нічо не робить собі ані з війни з Турком, ані з Москалем, ані з ніяким чортом, бо про вас журять ся, ночи не досплять, бєфштика не доїдять ваші незрівнані, волею народу на той високий уряд покликані, батьки народу!

* * *

Бо на сьвітї всі „лиш люди“, Лихо зна, що завтра буде.

Від Михайла до Микити Кождий прецїнь хоче жпти; Кождий прецїнь промишляє, Як уміє і як знає.

Той говорить теревені, Той грїш гонє до кишені...

Бо на сьвітї всі лиш люди, Лихо зна, що завтра буде.

Від Михайла до Микити Кождий прецїнь хоче жпти

Тоже так, тоже так, Хто не дбає, той дурак.

(Дальше буде).

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: *Сочеств. св. Духа*; римо-кат.: Вита і Модеста. — В понеділок: руско-кат.: *Понед., Пр. Тр.*; римо-кат.: Франца. — Ві второк: руско-кат.: Митрофана преп.; римо-кат.: Адольфа.

— **Ексц. Митрополит** гр. Шептицький — як довідуємося — занедужав підчас канонічної візитації в Галичинах і лежить тепер у Львові, хорий на давні болі в носі.

— **Заупокійне богослуження за душу бл. п. Маріяна Шашкевича** відбуло ся нині у львівській церкві духовної семінарії. Службу Богу відправив в заступстві поважно недужого о. Митрополита, о. шамбеляна Долницького в оточенні о. ректора Боцяна і віцер. Паньківського. До папихиди станув цілий ректорат духовної семінарії. Співав великий хор питомців. На тетраподі, оточені цвітами і деревцями покладено епітрахиль і чашу а в низу уложено портрет пок. Маріяна. На богослуженні явила ся школа видільова і семінарія Українського Педагогічного Товариства з цілим учительським збором під проводом дир. Макарушки, багато учеників середніх шкіл, та кільканайцять осіб з поміж старшої генерації. Сердечне признане для питомців, що в сей спосіб ширять культ колишнього питомця дух. семінарії, який в молодечих літах мостив шлях для народного відродження галицької землі. Нехай би за его починам з дух. семінарії виходило як найбільше добрих робітників на церковнім і народнім полі; традиція дух. семінарії богата! І се повинні тямити питомці, коли віддають поклін пам'яті Маріяна Шашкевича.

— **На словини нам. д-рови Коритовському** вручено вчора у Відні, як бувшому передсідникови бюджетової комісії, срібний давінок з написом: „Бюджетова комісія 1911—1913“. Підчас вручення виступив відповідну промову пос. др. Штельдль.

— **Поміч для безробітних.** Намісник п. Коритовський, котрий від кількох днів перебуває у Відні, має на цілі зладити господарське переселення в Галичину. В нинішній хвилі в самім Львові знаходять ся 13.000 робітників без праці. З сеї причини виринула небезпека таких ворохобень, які були тому кілька літ у Львові. У Відні відбула ся конференція, в якій брали участь: намісник др. Коритовський, др. Білінський, Лісевич і Слівінський. Постановлено, що передовсім має бути заложена краєва дирекція праці в Галичині з осідком у Львові, з техніком на чолі, відтак постановлено подбати, щоби міністерство прилюдних робіт всі ресторандії, ріжні будівельні справи як найскорше залагоджувало і щоби до сего візвано приватних техніків так, щоби сі роботи були як найскорше викінчені. Будову каналу Висла-Дністер мають можливо як найскорше зачати.

— **Політика ненависті.** Всупереч найочевиднійшій правді старає ся шовіністична часть польської суспільности почислити злочин семінариста Джигала, сповнений на учит. Бутковським, на рахунок українського національного табору. Всі середники пішли в рix; лож і клевета, явне підбурюване з найвищих й найсвятійших місць омотують польську суспільність, особливо її найчутливішу часть, молодіж, шалом загорілости і підсувають їй кліві кривавої мести. Заговорив львівський магістрат. Заговорив устами радного Пашкудзкого так, немов би він був збором редакторів „Slow-a polsk-oro“ або „Gazet-и Nerodow-oi“: „Spoleczeństwo polskie już za często doświadczają tego rodzaju ataków ze strony stronnictwa ukraińskiego(?). Nie mamy nic przeciw temu, aby apelowano do dobrej chęci społeczeństwa ruskiego i do dobrych instynktów jego, aby Rusini nie podkopowali podstaw etycznych własnego społeczeństwa — bo większa im szkoda, niż nam. Lecz reprezentacja stolicy kraju musi stwierdzić, że społeczeństwo polskie potrafi znaleźć siły, aby w ten, czy ów sposób przeciw podobnym zamachom się zabezpieczyć. Najbardziej boleć nad tem należy, że fakta, jak obecne, nie są czynami jednostek. Są one wynikiem szerokiej woli i decyzji zbiorowej stronnictwa ukraińskiego(!)“.

Львівська міська рада, та сама, що точною своєю честі поставила не допустити ні одного Русина в свій склад, прилюдно клеветче на цілий український національний табір, немов то злочин Джигала покриває ся з „широкою волею і збірним рішенням“ української суспільности. І можеж тепер який Русин від-

носити ся з довірем до сеї інстанції, який на жалі, приділено так широкі атрибуції?

Та відносини нашої суспільности до львівської радниці унормовані вже одним чувством — чувством ігноровання. Нікого не не-навидимо, бо се противне Божому заповіду, але на ігнороване відповідаємо ігнорованям. На вчорашнім саме засіданню львівської радниці відкинуто просьбу парохії сьв. Юра, щоби львівський магістрат причинив ся до оплати 7-мого сотрудника при церкві сьв. Юра, бо мовляв референт Пашкудзкий, мисто... не має піякого законного обовязку се робити!.. Любо-гідно беручи, де нема прав, там нема обовязків і львівські Русини не знають львівської ради міста...

Цікавійше що до сіяня думки про месьте на Русинах прикладає ся польське духовенство. Егзортатор, висланий аєпископом о. Більчевським, о. Шукальським, в своїй промові над моцями не б. Бутковського звизвав до мести проти Русинів. Кажуть, що сю промову стенографовано, щоби перед ширшим сьвітом показати, якою любовию дихають до нас братя в Христі... Коли би руский сьвященник поважив ся так підбурюючи говорити, то другої днини опинив би ся у в'язниці.

З трагічної події, над якою кожний щирый чоловік мусить плакати, роблять загорілість політичний атут. І кракають, зловіщо кракають...

Відзиваємо ся до чеснішої части польської печаті, щоби успокоюючи ділала на свою суспільність і не давала „Slow-am polsk-im“ ріжнимі казками про 13-літніх злочинців(!!) із школи Сенкевича, розбурхувати і так вже розгорячені нерви польської суспільности. Таж поза Львовом є ще цілий край, що прислухує ся до львівських відгомонів і всіляка політика мести нічого доброго не ворожить.

Нехай про те тямить також руска суспільність, нехай поводить ся тактовно і на можливі провокації нехай не відповідає.

— **Хто уживає товарів з марною У. П. Т.,** починає ся до піднесення поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу

— **Справа конгресу.** Pius-Verein-Korrespondenz доносить: На засіданню бюджетової комісії дня 11. с. м. обговорювано також справу управління конгресу духовенства. Христ. сусп. посол Шрафль зазначив в горячій промові, що від часу останного управління конгресу жите вельми подорожало, тому по-підвищувано платню ріжним діакстеріям урядників і слугам, а лише духовенство, мимо своїх довголітніх студій і тяжкої заводної праці, задля своєї скромности, побирав давню низку платню. Тим більше отже в обовязком доржави управління конгресу дупіастирів. Бесідник поставив резолюцію, щоби правительство в осінній сесії предложило палаті начерк закона про підвищення конгресу. Резолюцію прийнято 25 голосами проти 13. За резолюцією голосували християнські-суспільники, молодочехи і полудневі Словяни, а проти резолюції соціалістичні демократи, 1 чеський радикал, 1 хорват, 1 жид і 1 дикий. (Де діли ся українські члени комісії? Р. V. K. зовсім про них не згадує. — Ред.). Коли отже майже всі більші парламентарні сторони згодили ся в бюджетовій комісії на підвищення конгресу, правительство повинно в осени предложити палаті дотичний начерк закона.

— **Польські часописи під сю хвилю.** Треба признати, що найрозумніше поводити ся під сю хвилю отсі польські часописи: „Czas“, „Przegląd“, „Dziennik polski“ і „Nowa Reforma“. Особливе треба з признанем зазначити предметовість „Dziennik-a polsko-oro“. За те найлютіше підбивають всяке порозумінє в краю „Słowo polskie“, „Gazeta Narodowa“, і „Głos Narodu“. Особливе жалі нам, що одиникий польський дійсно католицький орган „Głos Narodu“ йде в перегони зі „Slow-om polsk-im“. Ми би домагали ся від него більше предметовости і справедливости, або бо-дай вирозумілости.

— **Ювілей полку.** Станіславівській полк піхоти ч. 58. сего року обходять 150-літній ювілей свого встановлення. Торжество, на котре приїде власник полку архієпископ Людвик Сальватор, відбуде ся дня 15. серпня.

— **Пожар.** Дня 11. с. м. о 3. год. по полудни зачало горіти село Хрешатик на Буковині. Сильний вихор ніс горіючу соломку і дранці на другу сторону Дністра до Заліщик. Згоріло 12 хат, крім сего багато господарських буди-

ків. Огонь підложив з мести 14-літній хлопець.

— **Жадане доцентів.** Вчора явила ся в парламенті депутація союзу австрійських доцентів, щоби предложити бажання доцентів університету в Чернівцях, Градци, Кракові, Львові і Празі, а також політехнік в Градци, Львові і Празі. Доценти жадають поправки материяльного встановлення доцентів і улекшення їм приступу до катедр. З Галичини взяли участь в сій депутації: в Кракова др. Коржинський і др. Смоленський, зі Львова др. Новотня.

— **З Києва.** В українським тов-і „Родина“ відбули ся оході загальні збори членів. Вибрано нову старшину. Головою товариства вибрано Ф. Матушевського, а заст. голови Л. Старицьку-Черняхівську. Із звіту показує ся, що товариство має 212 членів, з яких 48 не заплатило вкладки. Приходи виносили 8.992 карб, а видатки 8.929 карб.

Всеросійську виставу в Києві отворено вправді, але звиджувати можна єї лише по полудни. Рано до 12. год. працює по 4.000 робітників над викінченням вистави. Роботи потривають ще цілий слідуючий тиждень. З Петербурга донесеся, що міністри не прибудуть на виставу.

— **Ровесник Наполеона І.** В Динабурзі помер оході Хаїм Машкін в 127. р. життя. В хаті его батька ночував Наполеон І. Хаїм витав Наполеона в мінській губернії.

— **Помер в наслідок залізнич.** Німецькі днівники доносять, що в Рагевіцу під Лиском заложило ся оході кілька робітників цегольній о одну марку, котрий з них перший випив чверть літра спірта. Залізку виграв вправді 22-літній робітник, але в чверть години по сій помер.

— **Російські дезертири.** З Тарнобжегу доносять: До тутешного староства привели чотирох дезертирів полку російських драгонів. Збігці казали, що тяжка погранична служба і лише поведене з ними приневолили їх до утечі.

— **Буря в Кракові.** Підчас вчорашньої бурі вдарив грім в годинник на вежі Вавеля, однак не зробив великої шкоди. Тоді власне була в катедрі прогулька дітий, між котрими повстав переляк.

— **Мама спекла дитину.** З Угнова доносять про ось який випадок: Одному з селян в Хлівчанах занедужала дитина, імовірно на корчі. Тому, що довгий час не приходила до себе, хотіла мама вилічити єї в радикальний спосіб: іменно завинула дитину в платє, положила в корито і всунула до горячої печі, з якої щойно виняла хліб. Коли пізнійше витягла дитину з печі, дитина зовсім спекла ся, жила однак ще якийсь час.

— **Запомоги на час покинання до війська.** Канцелярийні офіціянти і помічники доси не діставали ніякої платні в разі покинання їх до військової служби при мобілізації або при скріпленім воєнним стані армії. Як дізнаємо ся, в найближшій часі появить ся розпорядок спільного міністерства, що канцелярийні офіціянти в таких випадках будуть діставати половину своєї платні, а ті, що удержують родину, цілу платню найдовше тримісячну; канцелярийні помічники будуть діставати 3 місяці четвертину платні. Розпорядок буде ділати ввад від 1. січня с. р. так, що вийде в хосен канц. офіціянтів і помічників, які служили активно в останніх подіях.

— **В 14 годинах з Парижа до Варшави.** Відважний французький летун Бренджо де Муліно підняв ся небезпечною прогулькю, а іменно хотів одного дня перелетіти в Парижа до Варшави. Перед кількома днями виліхав він о 4. год. рано з Парижа. Перелетівши 600 кілометрів злетів на землю в Биттерфельд, а по кількох хвилях пустив ся далше в дорогу. О 12. год. в полудни був в Берліні. По огляненню літака, забравши більшу скількість бензину і оливи рушив летун з Берліна о 3:45 год. До Варшави приїхав о 7. год. вечером. Вся подорож тревала 14 годин, а по відчисленю 4 годин відпочинку сама дорога виносила 10 годин. В сей спосіб Бренджо де Меліне здобув два рекорди: найдовшої дороги, перебутої без відпочинку і найшвидшого лету. Між Бан а Берліном знаменитий летун робив 250 км. на годину. Летун прибув до Варшави зовсім несподівано. Кілька днів вперед вислав свого механіка самоїздом, але сей нікому немав про его приїзд говорити. Зовсім случайно почув сей механік шум у воздусі. Відразу догадав ся, що се летить Бренджо! Сів проте до самоїзду і поїхав на моковітське поле, де відбували ся кітні перегони. Там летун осів. Публика, до-

давши ся, звідки приїхав сей гість, уладила єму велику овацію. Молодий 21-літній летун вибирає ся далше до Петербурга, Москви і з поворотом до Парижа.

— **Бойкот російських університетів.** „Русское Слово“ в Москві перевело анкету, із якої довідуємо ся, що в дорпатському університеті є 1.050 місць а сего року записало ся лиш 500 студентів. Крім сего 19 катедр на сім університеті є необсаджених. У Варшаві є місць на 860 студентів, записало ся 780. Необсаджених є 10 катедр. В харківському університеті є місць на 1.550 студентів, вписало ся лиш 810. Кілька катедр є необсаджених. В Казані є місць на 1120 учеників, а вступило лиш 612. В Києві є місць на 6.380 студентів а сего курсу вписало ся 4.857. 20 катедр є вільних. В одеській університеті є 3.240 місць а вписало ся лиш 2.012. Необсаджених є 18 катедр. В московським університеті є місць на 12.000 слухачів а є їх лиш 8.000. В Петербурзі 30% місць є необсаджених. В Саратові вписала ся лиш половина студентів а в Томську є місць на 550 студентів а вступило 320. 12 катедр є необсаджених. Давнійше в спокійних часах всі місця на університетах були заняті а всі катедри обсажені. Російські днівники не пояснюють причини сего бойкоту.

— **Хто марнує неужитки,** замість зложити на У. П. Т., марнує загальне добро.

— **Борба російських поліціянтів з бандитами.** В ходовським лісі зробило чотирох бандитів засідку на самоїздні омйбуся і ограбили по-дорожних на кількатор тисяч рублів. Російська поліція зробила на них облаву і вислідила, що сі бандити всіли на пароплав, який їхав з Полоцка до Варшави. Зателеграфовано проте до Варшави, щоби в пристани ждала поліція на сих бандитів і їх арештувала. Варшавська поліція вислала на місце капітана Маковева з кількома агентами. Маковев прибув на пристань о 5. год. і довідав ся, що корабель приїде аж о 7. год. За сей час хотів він оглянути, чи каменичні сторожі покріпили улиці, забрав проте зі собою агентів а в пристани лишив лиш одного агента Леонарда Дубецкого і одного поліціянта Павла Береговенку. Тимчасом корабель місто о 7. приїхав о 6. год. Коли пароплав приплив до пристани, агент Дубецкий побачив двох, добре єму званих бандитів. Зараз їх приарештував, замкнув на ключ у відділі для переходу пакунків і повернув на своє місце, переглядаючи прочих подорожних. Небавком замітив ще одного бандита, арештував его і відвів до тамтих. Але коли отворив двері до сего відділу, посипав ся град куль і агент Дубецкий впав з перестріленим лицем. Поліціянт Береговенко стрілив кілька разів до розбишак, але они сипнули знова кулями і Береговенко поцілений вісьмома кулями впав мертвий на місце. Бандити вбігли тоді з пристани і почали утікати вульваром. Поліціянт Белінський старав ся їх задержати, але бандити кількома вистрілами положили его трупом. Не переслідовані вже ніким вскочили бандити до дорожки і відіхали в сторону старого міста. Тимчасом до пристани повернув капітан Маковев і застав лиш труп поліціянтів. Підчас сеї стілянини покалічено одного гімназіяста, котрий в пристани очікував батька. Подорожний Найман помер на розрив серця.

— **По убистві великого везира.** Царгородські днівники доносять, що слідство в справі убиства Магмуда Шефкета пашу викрило, що убийників було 5. До вчора переслухано 40 підозрілих осіб. Поліція мала викрити дім в Пері при ул. Пірей, недалеко від німецького консулята, де схоронили ся убийники великого везира. Підчас арештовання виявляла ся оружна розприва, стріляно з обох сторін. Зія, оден з убийників, зранив Самуєла офіціра Гільмія і слідчого судию Сателіа. Приступу до дому боронило вісім осіб, уоружених в револьвери і карабіни, так, що поліція, військо і жандармерія довго не могли здобути дому. Се удало ся їм щойно о 4:30 год. по полудни. Всіх опришків арештовано. Цілу часть міста відгороджено, в борбі упало мно-го людий. З турецьких кругів військової ліги доносять, що коли поліція впаде на слід заговорю, се прискорить вибух заворушення. Останній побут Кіяміля паші в Стамбулі мав бути знаком до руху в війську на Чатаджі, до чого однак не прийшло, бо Кіяміль не хотів взяти на себе відьчальности. Після „Та-віна“ був в оляні замах також на Енвер бей, Талат бей і двох молодотурецьких послів. Догадують ся, що похорон, який відбував ся під-

